www.edcbmj.ir e-ISSN: 2345-5284

Education Strategies in Medical Sciences (ESMS)

Journal homepage: www.edcbmj.ir/en e-ISSN: 2345-5284

Baqiyatallah University of Medical Sciences

The Position of the Desired Internal Change in the Upstream Documents of the Educational System of Iran

Somayeh Papi[1], Sayyed Jalal Hashemi[1], Parvaneh Valavi[1], Masoud Safaei Moghaddam[1]

[1] *Department of philosophy of Education, Shahid Chamran University of Ahvaz, Ahvaz, Iran.*

**Corresponding author: Sayyed Jalal Hashemi, Department of philosophy of Education, Shahid Chamran University of Ahvaz, Ahvaz, Iran.Email z. j.hashemi@scu.ac.ir*

Article Info

Keywords: *Upstream documents, Change beliefs, Change whishes, Change emotions, Optimal internal change.*

Abstract

Introduction: One of the most important issues in education is the correction of people's beliefs, feelings and desires, because in order to achieve the growth, development and progress of society and the individual, it is necessary to return to human beings and figure out the internal changes in them more than and before the political, economic and social structures. The purpose of this study was to investigate the position of the desired internal change (change in beliefs, feelings and desires) in the upstream documents of the educational system of Iran.

Method: In this study, Shannon entropy method is employed to provide a descriptive content analysis. The high level documents of the education system and its statistical samples including the documents of fundamental change and the document of the national curriculum were considered. The research tool was a checklist consisting of 37 sub-components involved in three main components as the triple acts of the desired internal change. Content validity of this checklist was approved by seven professors of educational sciences.

Results: In upstream documents A total of 1168 times attention has been paid to the 3 dimensions of the desired inner change in man, which is the most coefficient of importance (wj) belonged to the dimension of the desired internal change tendency with a coefficient of (0.341) and then there is the epistemological dimension with a coefficient of importance (0.334) and the voluntary dimension with a coefficient of importance (0.325). Also, the amount of information load (Ej) in 3dimensions, respectively is related to the tendency dimension (1.257), the epistemological dimension (1.230) and the voluntary dimension (1.149). (1.257), the epistemological dimension (1.230) and the voluntary dimension (1.149).

Conclusion: The authors of education documents, in regulating the content of the mentioned documents, have paid more attention to the orientation dimension than the epistemological dimension and the voluntary dimension, because no change takes place until the person is emotionally aroused, and the realization of other dimensions is difficult.

Copyright © 2022, Education Strategies in Medical Sciences (ESMS). This is an open-access article distributed under the terms of the Creative Commons Attribution-NonCommercial 4.0 International License (http://creativecommons.org/licenses/by-nc/4.0/) which permits copy and redistribute the material just in noncommercial usages, provided the original work is properly cited.

مجله راهبردهای آموزش در علوم پزشکی
دوره ۱۵، شماره ۵، ۱۴۰۱
صفحات: ۴۳۵-۴۴۶

جایگاه تغییر درونی مطلوب در اسناد بالادستی نظام آموزش و پرورش ایران

سمیه پاپی [۱]، سید جلال هاشمی [۱]، پروانه ولوی [۱]، مسعود صفایی مقدم [۱]

[۱] گروه فلسفه تعلیم و تربیت، دانشگاه شهید چمران اهواز، اهواز، ایران

*نویسنده مسوول: سید جلال هاشمی ، گروه علوم تربیتی، واحد اهواز، دانشگاه شهید چمران، اهواز، ایران. ایمیل: j.hashemi@scu.ac.ir

چکیده

مقدمه: از مسائل مهم در امر آموزش و پرورش اصلاح باورها، احساسات و خواسته های افراد است؛ زیرا برای نیل به رشد، توسعه و پیشرفت جامعه و فرد بیش و پیش از ساختارهای سیاسی، اقتصادی و اجتماعی، باید به درون انسان ها بازگشت و تغییرات درونی را در آن ها رقم زد. هدف پژوهش حاضر، بررسی جایگاه تغییر درونی مطلوب (تغییر در باورها، احساسات و خواست ها) در اسناد بالادستی نظام آموزش و پرورش ایران است.

روش‌ها: این پژوهش، توصیفی از نوع تحلیل محتوا با به کارگیری روش «آنتروپی شانون» است. جامعه‌ی تحلیلی شامل کلیه اسناد بالادستی نظام آموزش و پرورش و نمونه‌ی آماری آن شامل سندهای تحول بنیادین و سند برنامه درسی ملی است. ابزار انجام پژوهش، چک لیست محقق ساخته متشکل از ۳۷ مؤلفه‌ی فرعی که در ذیل سه مؤلفه اصلی به عنوان ابعاد سه گانه‌ی عمل تغییر درونی مطلوب قرار گرفته‌اند، می‌باشد و روایی محتوایی آن به تأیید تعدادی از متخصصان علوم تربیتی و روان شناسی رسید.

نتایج: در اسناد بالادستی در مجموع ۱۱۶۸ مرتبه به ابعاد سه گانه ی تغییر درونی مطلوب در انسان توجه شده، که بیشترین ضریب اهمیت (Wj) به بُعد گرایشی تغییر درونی مطلوب با ضریب ۰/۳۴۱ تعلق داشته و پس از آن بُعد معرفتی با ضریب اهمیت ۰/۳۳۴ و بُعد ارادی با ضریب اهمیت ۰/۳۲۵ قرار دارد. هم چنین، میزان بار اطلاعاتی (Ej) در ابعاد سه گانه به ترتیب مربوط به بُعد گرایشی با (۱/۲۵۷)، بُعد معرفتی (۱/۲۳۰) و بُعد ارادی (۱/۱۴۹) است.

نتیجه‌گیری: نگارندگان اسناد آموزش و پرورش در تنظیم محتوای اسناد مذکور، برای بُعد گرایشی اهمیت بیشتر نسبت به بُعد معرفتی و بُعد ارادی قائل شده‌اند؛ زیرا تا فرد از نظر عاطفی برانگیخته نشود تغییر انجام نمی‌شود و تحقق دیگر ابعاد با دشواری روبروست.

واژگان کلیدی: اسناد بالادستی، تغییر باورها، تغییر خواست ها، تغییر احساسات، تغییر درونی مطلوب

مقدمه

ما در محیطی زندگی می‌کنیم که همه چیز آن به طور دائم در حال تغییر(Change) و نو شدن است. حرکت و ثبات (Fixity) و یا تحول و تغییر، از مباحث کهنی است که همواره دغدغه‌ی ذهنی بشر بوده است. هراکلیتوس (Heraclitus) در انگاره‌ی فلسفی خود، منکر ثبات و بقا بوده و تغییر و نوشدن دائمی را اصل همه چیز دانسته در حالی که پارمنیدس (Parmenides) به عدم تغییر و ثبات معتقد بود. زنون (xenon) [۱] نیز بر این اعتقاد بود که هر چه را بنگری به یک اعتبار هست و به اعتبار دیگر نیست؛ نسبت به هیچ چیز نمی‌توان گفت می-باشد، بلکه همه چیز در حال شدن است [2] و تداوم حیات در ذرات هستی وابسته به این تغییرات و دگرگونی هاست. در همه پدیده‌های این جهان، تغییر جاری است و این تغییرات تنها شامل طیف خاصی نمی‌شود و انسان نیز به عنوان جزیی از این نظام مادی، مشمول قاعده‌ی کلی تغییر است. تغییر، یکی از سنت‌های الهی حاکم بر جهان طبیعت و به تبع آن جامعه‌ی انسانی است. با این حال قرآن کریم تأکید می‌کند که محور تسلسل پدیده‌ها و قضایا، انسان است. پس سنن تاریخی بالای سر انسان حرکت نمی-کنند، بلکه زیردست انسان‌ها در حرکت‌اند (رعد،۱۱؛ جن، ۱۶ و کهف،۵۹) [۴و۳] و هر گونه فساد اجتماعی از رفتار آحاد آن اجتماع ناشی می‌شود و رفتار شایسته آن‌ها موجب رستگاری اجتماع آنهاست (رعد/۱۱) [۴]. حرکت اصلاحی جامعه باید از طریق تغییر درونی و تحول در بینش، افکار و عاطفه افراد جامعه صورت پذیرد و از آن‌جا به ساحت‌های دیگر حیات اجتماعی سرایت کند. پیامبران نیز رسالت خویش را با امور فرهنگی آغاز، و افکار و اعتقادات را اصلاح کردند. علامه طباطبایی در تفسیر آیه ۱۱ سورهٔ رعد که اشاره به سنت تغییر دارد، می‌گوید این سنت خداست که اوضاع هیچ قومی را دچار دگرگونی نمی‌سازد مگر آن که آن قوم خود برای دگرگونی حالات روحی خود دست به کار شوند. در تفسیر این آیه دو دیدگاه در خصوص تغییر آمده است: ۱. تغییر به معنای نگهداری و حفظ وضعیت موجود و احسن، اگر جامعه‌ای در وضعیت نامطلوب قرار داشت، مطابق این دیدگاه، آیهٔ ۱۱ سورهٔ رعد در این خصوص سکوت کرده است. ۲. تغییر به معنای حفظ وضعیت مطلوب (در صورت برقرار بودن وضعیت مطلوب در جامعه)، در نگاه قرآنی حفظ این وضعیت برای جامعه را می‌توان در شکرگزاری نسبت به نعمت‌های الهی و امثال این موارد دانست؛ و نیز حرکت برای ایجاد وضعیت مطلوب و احسن (در صورت وجود جامعه‌ای نامطلوب) که این قسم از تغییر، مستلزم تغییرات باطنی و بنیادین در تودهٔ امت می‌باشد و تا این تغییرات رخ ندهد، جامعه در همان وضعیت باقی خواهد ماند [۵]. ملکیان [۶] تغییرات باطنی افراد را مهم دانسته و معتقد است که منش و شخصیت در هر فردی متشکل از پنج ساحت است. به زعم او منش از سه ساحت درونی: الف) ساحت عقاید و باورها: یقین‌ها، ظن‌ها، استدلال‌ها؛ ب) ساحت عواطف، احساسات و هیجانات: دل نگرانی‌ها، عشق‌ها و خلاصه هر چیزِ با لذت و الم و ج) ساحت اراده و خواست‌ها: اهداف، انگیزه‌ها و مطلوب‌های انسان و نیز دو ساحت بیرونی کردار و گفتار تشکیل شده است؛ ساحات درونی بر خود افراد آشکار است و دیگران از طریق دو ساحت بیرونی از آنان آگاهی می-یابند. بسیاری از افراد گمان می‌کنند که در صورت تغییر در عوامل بیرونی حتماً کامروا می‌گردند در حالی که لازمهٔ تغییر، تغییر در ساحت‌های درون است و تغییرات بیرونی، بدون هدایت اندیشه‌ها و اعتقادات امکان پذیر نیست؛ به همین‌رو باید اندیشه‌ها و اعتقادات هدایت یابند تا تغییر مطلوب رخ دهد. در همین زمینه ملکیان [۷] در کتاب خود با عنوان «زمین از دریچه آسمان»، بزرگ‌ترین مشکل یک جامعه را باورها، احساسات، عواطف، هیجانات و خواسته‌های شهروندان آن می‌داند. وی معتقد است اگر آنان در خواسته‌های خود بازنگری کنند، آن گاه در همه نهادهای اجتماعی نیز بازنگری روی می‌دهد و وضع جامعه به معنای همه نهادهای موجود در آن مانند اقتصاد، سیاست، تعلیم و تربیت، خانواده، اخلاق، دین، حقوق و ... رو به بهبود می‌رود. هم چنین

گودرزی، سلیمانی دره باغی و شاه احمد قاسمی [۸] در پژوهش خود با عنوان «چیستی و مؤلفه‌های تحول انسان در سازمان‌های آموزشی بر اساس آموزه های اسلامی»، نتیجه گرفتند که از نگاه اسلام، تحول؛ همان تغییرات همه جانبه، مطلوب و مثبتی است که انسان را به کمال و قرب الهی می رساند. چن (Chen) [۹] نیز در پژوهش خود با عنوان «ادراک احساسات معلم: توسعه وجودی معلم» بر این نکته تأکید نموده که هر چقدر باورها، گرایشات و نگرش-های معلمان نسبت به پدیده‌ای همچون تغییر، مثبت-تر باشد، امکان نشان دادن عملکردی مثبت و ماندگار در جهت اجرای تغییر نیز بیشتر است. وایت وارث و کایو (Whitworth & Chiu) [۱۰] در پژوهش خود با عنوان «توسعه حرفه‌ای و تغییر معلم»، تغییر معلمان را تغییرات در باورها و اقدامات آن‌ها تعریف کرده‌اند. بررسی پژوهش های انجام شده در زمینهٔ تغییر درونی مطلوب در انسان، ضعف پژوهشی در این حوزه را نشان می‌دهد. تاکنون پژوهشی که به طور مستقل در این زمینه انجام شده باشد صورت نگرفته است. پژوهش‌های نسبتاً مرتبط مکرراً بر این نکته تأکید داشته‌اند که قبل از هر چیز باید تغییر در ساحات درونی انسان‌ها رخ دهد در غیر این صورت، قادر به ایجاد تغییر و تحول نبوده و روند نامطلوب وضع موجود خود را ادامه می‌دهند. در منابع اسلامی، عاملیت آدمی از پررنگ‌ترین تصاویر انسان است [۱۱]. خسرو باقری در همین زمینه با ارائه دیدگاهی با عنوان انسان عامل سه مبدأ معرفتی، گرایشی و ارادی را برای عمل انسان معرفی کرده است. این دیدگاه در پژوهش حاضر به عنوان مبنای نظری مورد استفاده واقع می-شود. مبدأ معرفتی عمل؛ منظور تصوری است که فرد عامل از عمل خود و نتایج آن دارد که لزوماً ثابت نیست و می‌تواند امری پویا و در حال تحول باشد [۱۲]. در پژوهش حاضر، مبنای شناختی تغییر، به آگاهی انسان از مطلوب‌های اسلامی، ارزیابی شخص از وضع موجود خود و آگاهی از تغییر حالات و ساحات درونی خود اشاره دارد. اگر به بعد معرفتی در عمل تغییر درونی مطلوب در انسان توجه نشود، انسان شناخت نادرستی از خود و تغییر و تحولات خویش داشته و ممکن است در برابر این نوع از تغییر مقاومت نموده و یا نسبت به آن شک بورزد، و ممکن نیست رفتار برخاسته از این نوع معرفت رفتاری مطلوب و سالم باشد، زیرا شناخت انسان است که به عمل وی سمت و سو می دهد و آن را جهت دار می سازد و نوع جهت گیری است که مطلوبیت و یا عدم مطلوبیت یک عمل را تعیین می کند. در مبدأ گرایشی، توجه اصلی به هیجات و تمایلات معطوف به عمل، قادر خواهند بود که فرد را به انجام عملی تشویق و یا از انجام عملی بر حذر دارند. در این پژوهش، مبنای گرایشی تغییر به تمایل و شوق انسان به ایجاد تغییرات مطلوب در خود اشاره می‌کند. اگر به بعد عاطفی و هیجانی در عمل تغییر درونی مطلوب در انسان توجه نشود، انسان از منبع نیرومندی که محرک اوست محروم می ماندو تمایل به عمل و انگیزه ی لازم برای اقدام در راستای تغییر درونی مطلوب در فرد ایجاد نمی شود و فرد تا از لحاظ عاطفی برانگیخته نشود در مسیر مورد نظر قدم نخواهد گذاشت و یا اگر قدم در مسیر بگذارد در میانه ی راه از حرکت باز مانده و قادر به پیشرفت نخواهد بود. در مبدأ ارادی اختیاری، فرد صاحب اراده باید با توجه به شناخت و گرایشاتی که دارد دست به گزینش از میان گزینه‌های متعدد پیش روی خود زند و در نهایت با توجه به قصد خود، تصمیم خود را دربارهٔ طرد یا رد گزینه‌ها بگیرد [۱۳]. در نوشتار پیش‌رو، مبنای ارادی تغییر به تصمیم آگاهانه و عزم راسخ انسان در ایجاد و اجرای تغییرات درونی مطلوب در خود مرتبط است. اگر به بعد ارادی در عمل تغییر درونی مطلوب در انسان توجه نشود، فرد برای عمل کردن قادر به انتخاب و تصمیم گیری نبوده و نمی تواند خود مسیر تغییر مطلوب را گزینش نماید و یا در راستای آن عمل کند. شناخت و باوری که در عمل به ظهور نرسد هیچ گونه تغییری را در فرد ایجاد نخواهد کرد. در حوزهٔ تعلیم و تربیت، از آنجا که تربیت تلاشی است در راستای تحول ممکن و مطلوب آدمی و رفتار انسان پس از آن دستخوش تغییر می‌شود؛ تربیت اسلامی نیز بالتبع تلاشی در راستای تحول

انسان از نوع ربّانی است؛ یعنی انتقال جان آدمی از حیات حیوانی به حیات معقول و از حیات معقول به حیات الهی. بر این اساس صیرورت جان آدمی به سوی حیات طیبهٔ الهی معرّف جریان مرکزی تربیت اسلامی است. تحقق اهداف متعالی نظام جمهوری اسلامی ایران و پرورش انسان به عنوان خلیفه الله از طریق آموزش و پرورشی هدفمند امکان‌پذیر خواهد بود. در سالیان اخیر متولیان سیستم آموزشی کشور اسناد بالادستی (از جمله سند بنیادین تحول و سند برنامه درسی ملی) طراحی نموده‌اند که به عنوان نقشهٔ راه مربیان در امر تعلیم و تربیت قرار می‌گیرند؛ زیرا این اسناد با شناسایی کمبودهای موجود در اجتماع و نظام آموزشی، زمینه‌ساز تغییراتی فردی و جمعی می‌باشند. در این بسترسازی، این مسأله از دید متولیان تعلیم و تربیت پنهان نمانده که جامعه متشکل از افراد است و گام اول در بهبود بخشیدن به وضعیت نامطلوب یک جامعهٔ نابسامان، تغییر در سیستم آموزش و پرورش آن جامعه و تحول در اساس آن سیستم یعنی انسان است؛ چنانچه گام ابتدایی در تباهی هر جامعه، فاسدسازی نظام آموزش و پرورش آن است. بنابراین هر نظام حکومتی برای ایجاد یک جامعه‌ی سالم و متعادل از طریق سرمایه گذاری تربیتی، تأکید بر اعتلای فرهنگ فردی و ایجاد تغییرات درونی مطلوب، در افراد می‌تواند تحول بیافریند. در این پژوهش با بررسی محتوای اسناد بالادستی، میزان اهتمام نظام آموزشی به ایجاد تغییر درونی مطلوب در افراد و هدایت آن‌ها در مسیر تحقق حیات طیبه و بهبود کیفیت زندگی فردی و اجتماعی مشخص می‌شود. بنابراین تمرکز کار نویسندگان در پژوهش حاضر، پس از تبیین مفهوم تغییر درونی مطلوب در انسان و ارائه‌ی مؤلفه‌هایی برای آن، بر تعیین میزان توجه اسناد بالادستی نظام آموزش و پرورش ایران به هر یک از مؤلفه‌ها و ابعاد مفهوم تغییر درونی مطلوب و نیز ارائه‌ی راهکارهایی در این زمینه بر پایه اطلاعات بدست آمده است.

روش ها

در این پژوهش، روش توصیفی از نوع تحلیل محتوا به کار گرفته شد. تحلیل محتوا، شیوه‌ی توصیف عینی، کمی و نظام مند محتوای آشکار ارتباطات است [۱۴]. برای تحلیل محتوا شش مرحلهٔ شناخت مسأله، ساخت پیکره، تدوین مقوله ها، انتخاب واحدهای تحلیل، شمارش و تفسیر را معرفی کرده اند [۱۵]. برای جامعهٔ آماری پژوهش حاضر، متن سند تحول بنیادین آموزش و پرورش مصوب آذر ماه ۱۳۹۰ [۱۶] و نیز سند برنامه درسی ملی مصوب ۱۳۹۱ [۱۷] شورای عالی آموزش و پرورش انتخاب شد. نمونه تحلیلی در این مطالعه با جامعه تحلیلی برابر در نظر گرفته شد، بدین معنا که با توجه به ماهیت و موضوع پژوهش از نمونه‌گیری نظری صرف نظر شد و جامعهٔ تحلیلی به عنوان نمونهٔ تحلیلی مورد بررسی قرار گرفت. ابزار جمع آوری داده‌ها، چک لیست محقق ساخته بر اساس دیدگاه انسان عامل باقری بود که در دو مرحله الف) تعیین مؤلفه های مفهومی تغییر درونی مطلوب در انسان و ب) تدوین سیاهه‌ی وارسی محتوا و متشکل از سه زیر ساخت اصلی عمل تغییر یعنی مبادی معرفتی، گرایشی و ارادی و سی و هفت مؤلفه فرعی تشکیل شد. در ادامه و در جدول ۱ به ابعاد و مؤلفه‌های مفهوم تغییر درونی مطلوب اشاره شده است:

جدول ۱. زیرساخت‌ها و مؤلفه-های فرعی تغییر درونی مطلوب در اسناد بالادستی نظام آموزش و پرورش

زیر ساخت‌های تغییر درونی مطلوب	مؤلفه های فرعی	تعداد مؤلفه
بُعد معرفتی	مثبت اندیشی و خوش بینی، حساسیت به امور، خودشناسی، خداشناسی، دنیا شناسی، اعتقاد به معناداری و هدفمندی زندگی، ایمان، یقین، یقظه، بصیرت، آزاد اندیشی	۱۱
بُعد گرایشی	امیدواری، شادی، شجاعت، خود دوستی، ملاطفت و مدارا، آرامش و اطمینان خاطر، ولایت پذیری، تعلق، شکرگزاری، خود کنترلی، اعتماد به نفس، انعطاف پذیری، لذت بردن از	۱۵

بُعد ارادی	زیبایی ها، محبت و مهرورزی، سعه صدر صبر و بردباری، التزام شخصی-عقلانی، کمال جویی، اصلاح و تهذیب نفس، رضایت الهی، فلاح و رستگاری، هدایت و رشد، تقرب الهی، عزتمندی، عبادت و عبودیت، قیام و جهاد	۱۱

پس از تدوین سیاههٔ وارسی محتوا و محاسبهٔ روایی و پایایی آن اجرای تحلیل محتوا آغاز شد. بدین صورت که متون اسناد به طور کامل توسط پژوهشگران خوانده شد. پس از آن مضامین عبارات همسو با موضوع تغییر درونی مطلوب مشخص و ثبت شد. سپس بعد از مشخص شدن تعداد فراوانی و درصد فراوانی هر مؤلفه و هر بُعد از تغییر درونی مطلوب (جدول۲)، این کار جهت بررسی اعتبار یافته‌ها به تأیید هفت نفر از اساتید علوم تربیتی رسید و همسانی نظرات آن ها مورد تأیید قرار گرفت. به منظور تعیین ضریب پایایی تحقیق از روش پای اسکات استفاده شد. بدین صورت که سیاههٔ وارسی محتوا در اختیار هفت نفر از صاحب نظران و متخصصین قرار گرفت و ضریب توافق آن‌ها برابر با ۹۵/۷۵ محاسبه شد.

$$C.R = \frac{۳۷+۳۶+۳۵+۳۴+۳۵+۳۶+۳۵}{۷\times۳۷} \times ۱۰۰ = ۹۵/۷۵$$

داده‌های حاصله از تحلیل محتوای اسناد با استفاده از شاخص‌های توصیفی در فرآیند آنتروپی شانون (Shannon Entropy) مورد تجزیه و تحلیل قرار گرفت. از روش آنتروپی شانون به عنوان یکی از معروف‌ترین روش‌های محاسبه اوزان شاخص‌ها استفاده می شود. بدین معنی که داده‌های پژوهش در فرایند تحلیلی آنتروپی شانون (به هنجار کردن داده-های جدول فراوانی، محاسبهٔ بار اطلاعاتی مقوله‌ها و به دست آوردن ضریب اهمیت آن‌ها) تجزیه، تحلیل و توصیف می شوند [۱۸].

نتایج

در اولین گام مؤلفه‌های تغییر درونی مطلوب به همـراه فراوانی در جدول ۲ آورده شده است.

جدول ۲: فراوانی مؤلفه های تغییر درونی مطلوب در اسناد بالادستی نظام آموزش و پرورش ج.ا.ا

بُعد	مؤلفه	فراوانی		
		سند تحول بنیادین	سند برنامه درسی ملی	مجموع کل
معرفتی	مثبت اندیشی و خوش بینی	۰	۰	۰
	حساسیت به امور	۰	۱۲	۱۲
	خودشناسی	۵	۱۲۱	۱۲۶
	اعتقاد به معناداری و هدفمندی زندگی	۰	۷	۷
	هستی شناسی	۴	۹۵	۹۹
	خداشناسی	۵	۶۷	۷۲
	ایمان	۵	۴۵	۵۰
	یقین	۱	۲	۳
	بصیرت	۵	۱۱	۱۶
	آزاد اندیشی	۰	۴	۴
	یقظه	۱	۰	۱
گرایشی	امیدواری	۱	۴	۵
	شادی	۴	۲	۶

بُعد	مؤلفه	فراوانی		
		سند تحول بنیادین	سند برنامه درسی ملی	مجموع کل
	شجاعت	۵	۳	۸
	خود دوستی	۰	۴	۴
	ارزشمندی علم	۱۸	۲۰	۳۸
	حقیقت جویی	۳	۴	۷
	آزاد منشی	۴	۶	۱۰
	ملاطفت و مدارا	۵	۱۷	۲۲
	آرامش	۰	۵	۵
	ولایت پذیری	۷	۳۱	۳۸
	شکرگزاری	۸	۱۴	۲۲
	تعلق	۱۴	۱۱۲	۱۲۶
	خود کنترلی	۱	۱۰	۱۱
	اعتماد به نفس	۳	۹	۱۲
	انعطاف پذیری	۴	۶۳	۶۷
	لذت بردن از زیبایی ها	۱	۱۱	۱۲
	محبت و مهرورزی	۳	۱۹	۲۲
	سعه صدر	۰	۱۱	۱۱
	عزت نفس	۵	۱۴	۱۹
ارادی	صبر و بردباری	۰	۸	۸
	التزام شخصی-عقلانی	۱۱	۴۰	۵۱
	کمال جویی	۱۳	۳۹	۵۲
	الگوگیری	۶	۱۷	۲۳
	مسئولیت پذیری	۱۰	۲۰	۳۰
	اصلاح و تهذیب نفس	۰	۱۴	۱۴
	رضایت الهی	۱	۸	۹
	حیات طیبه	۹	۲۱	۳۰
	فلاح و سعادت	۰	۸	۸
	تقرب الهی	۲	۱۰	۱۲
	هدایت و رشد	۹	۵۱	۶۰
	عبادت و عبودیت	۰	۹	۹
	تلاشگری	۲	۱۲	۱۴
	قیام و جهاد	۶	۷	۱۳

در گام دوم، بار اطلاعاتی هر مؤلفه محاسبه شد. به عنوان مثال بار اطلاعاتی مؤلفه‌ی خودشناسی در سند تحول بنیادین با فراوانی ۵ بصورت زیر محاسبه می‌شود:

$$E_1 = -\frac{1}{\ln(60)} \times \frac{1}{5} \times Ln\left(\frac{1}{5}\right) = 0.3931$$

در گام سوم، مقدار وزن هر مؤلفه (w) از تقسیم E آن بر مجموع کل E ها بدست می‌آید.

جدول ۳: بار اطلاعاتی، وزن و رتبه ی نهایی مؤلفه‌های تغییر درونی مطلوب در اسناد بالادستی نظام آموزش و پرورش ج.ا.ا

بُعد	مؤلفه	بار اطلاعاتی				وزن				رتبه			
		سند تحول بنیادین	سند برنامه درسی ملی	مجموع کل		سند تحول بنیادین	سند برنامه درسی ملی	مجموع کل		سند تحول بنیادین	سند برنامه درسی ملی	مجموع کل	
معرفتی	مثبت اندیشی و خوش بینی	۰,۰۰۰	۰,۰۰۰	۰,۰۰۰		۰,۰۰۰	۰,۰۰۰	۰,۰۰۰		۱۴	۲۷	۲۷	
	حساسیت به امور	۰,۰۰۰	۰,۵۸۹	۰,۵۱۲		۰,۰۰۰	۰,۰۲۳	۰,۰۲۱		۱۴	۱۶	۱۷	
	خودشناسی	۰,۳۹۳	۱,۱۳۷	۰,۹۹۷		۰,۰۳۵	۰,۰۴۴	۰,۰۴۱		۱۰	۱	۱	
	اعتقاد به معناداری و هدفمندی زندگی	۰,۰۰۰	۰,۴۶۱	۰,۴۰۱		۰,۰۰۰	۰,۰۱۸	۰,۰۱۶		۱۴	۲۱	۲۲	
	هستی شناسی	۰,۳۳۹	۱,۰۷۹	۰,۹۴۷		۰,۰۳۰	۰,۰۴۲	۰,۰۳۹		۱۱	۳	۲	
	خداشناسی	۰,۳۹۳	۰,۹۹۶	۰,۸۸۱		۰,۰۳۵	۰,۰۳۸	۰,۰۳۶		۱۰	۴	۳	
	ایمان	۰,۳۹۳	۰,۹۰۲	۰,۸۰۶		۰,۰۳۵	۰,۰۳۵	۰,۰۳۳		۱۰	۷	۸	
	یقین	۰,۰۰۰	۰,۱۶۴	۰,۲۲۶		۰,۰۰۰	۰,۰۰۶	۰,۰۰۹		۱۴	۲۶	۲۶	
	بصیرت	۰,۳۹۳	۰,۵۶۸	۰,۵۷۱		۰,۰۳۵	۰,۰۲۲	۰,۰۲۳		۱۰	۱۷	۱۴	
	آزاد اندیشی	۰,۰۰۰	۰,۳۲۹	۰,۲۸۶		۰,۰۰۰	۰,۰۱۳	۰,۰۱۲		۱۴	۲۴	۲۵	
	یقظه	۰,۰۰۰	۰,۰۰۰	۰,۰۰۰		۰,۰۰۰	۰,۰۰۰	۰,۰۰۰		۱۴	۲۷	۲۷	
گرایشی	امیدواری	۰,۰۰۰	۰,۳۲۹	۰,۳۳۲		۰,۰۰۰	۰,۰۱۳	۰,۰۱۴		۱۴	۲۴	۲۴	
	شادی	۰,۳۳۹	۰,۱۶۴	۰,۳۶۹		۰,۰۳۰	۰,۰۰۶	۰,۰۱۵		۱۱	۲۶	۲۳	
	شجاعت	۰,۳۹۳	۰,۲۶۰	۰,۴۲۹		۰,۰۳۵	۰,۰۱۰	۰,۰۱۷		۱۰	۲۵	۲۱	
	خود دوستی	۰,۰۰۰	۰,۳۲۹	۰,۲۸۶		۰,۰۰۰	۰,۰۱۳	۰,۰۱۲		۱۴	۲۴	۲۵	
	ارزشمندی علم	۰,۷۰۶	۰,۷۱۰	۰,۷۵۰		۰,۰۶۲	۰,۰۲۷	۰,۰۳۱		۱	۱۲	۹	
	حقیقت جویی	۰,۲۶۸	۰,۳۲۹	۰,۴۰۱		۰,۰۲۴	۰,۰۱۳	۰,۰۱۶		۱۲	۲۴	۲۲	
	آزاد منشی	۰,۳۳۹	۰,۴۲۵	۰,۴۷۵		۰,۰۳۰	۰,۰۱۶	۰,۰۱۹		۱۱	۲۲	۱۹	
	ملاطفت و مدارا	۰,۳۹۳	۰,۶۷۱	۰,۶۳۷		۰,۰۳۵	۰,۰۲۶	۰,۰۲۶		۱۰	۱۴	۱۲	
	آرامش	۰,۰۰۰	۰,۳۸۱	۰,۳۳۲		۰,۰۰۰	۰,۰۱۵	۰,۰۱۴		۱۴	۲۳	۲۴	
	ولایت پذیری	۰,۴۷۵	۰,۸۱۴	۰,۷۵۰		۰,۰۴۲	۰,۰۳۱	۰,۰۳۱		۸	۱۰	۹	
	شکرگزاری	۰,۵۰۸	۰,۶۲۵	۰,۶۳۷		۰,۰۴۵	۰,۰۲۴	۰,۰۲۶		۷	۱۵	۱۲	

بُعد	مؤلفه	بار اطلاعاتی				وزن				رتبه			
		سند تحول بنیادین	سند برنامه درسی ملی	مجموع کل	سند تحول بنیادین	سند برنامه درسی ملی	مجموع کل	سند تحول بنیادین	سند برنامه درسی ملی	مجموع کل	سند تحول بنیادین	سند برنامه درسی ملی	مجموع کل
	تعلق	۰,۶۴۵	۱,۱۱۸	۰,۹۹۷	۰,۰۵۷	۰,۰۴۳	۰,۰۴۱	۲	۲	۱
	خود کنترلی	۰,۰۰۰	۰,۵۴۶	۰,۴۹۴	۰,۰۰۰	۰,۰۲۱	۰,۰۲۰	۱۴	۱۸	۱۸
	اعتماد به نفس	۰,۲۶۸	۰,۵۲۱	۰,۵۱۲	۰,۰۲۴	۰,۰۲۰	۰,۰۲۱	۱۲	۱۹	۱۷
	انعطاف پذیری	۰,۳۳۹	۰,۹۸۲	۰,۸۶۷	۰,۰۳۰	۰,۰۳۸	۰,۰۳۵	۱۱	۵	۴
	لذت بردن از زیبایی ها	۰,۰۰۰	۰,۵۶۸	۰,۵۱۲	۰,۰۰۰	۰,۰۲۲	۰,۰۲۱	۱۴	۱۷	۱۷
	محبت و مهرورزی	۰,۲۶۸	۰,۶۹۸	۰,۶۳۷	۰,۰۲۴	۰,۰۲۷	۰,۰۲۶	۱۲	۱۳	۱۲
	سعه صدر	۰,۰۰۰	۰,۵۶۸	۰,۴۹۴	۰,۰۰۰	۰,۰۲۲	۰,۰۲۰	۱۴	۱۷	۱۸
	عزت نفس	۰,۳۹۳	۰,۶۲۵	۰,۶۰۷	۰,۰۳۵	۰,۰۲۴	۰,۰۲۵	۱۰	۱۵	۱۳
ارادی	صبر و بردباری	۰,۰۰۰	۰,۴۹۳	۰,۴۲۹	۰,۰۰۰	۰,۰۱۹	۰,۰۱۷	۱۴	۲۰	۲۱
	التزام شخصی-عقلانی	۰,۵۸۶	۰,۸۷۴	۰,۸۱۰	۰,۰۵۲	۰,۰۳۴	۰,۰۳۳	۴	۸	۷
	کمال جویی	۰,۶۲۶	۰,۸۶۸	۰,۸۱۴	۰,۰۵۵	۰,۰۳۴	۰,۰۳۳	۳	۹	۶
	الگوگیری	۰,۴۳۸	۰,۶۷۱	۰,۶۴۶	۰,۰۳۹	۰,۰۲۶	۰,۰۲۶	۹	۱۴	۱۱
	مسئولیت پذیری	۰,۵۶۲	۰,۷۱۰	۰,۷۰۱	۰,۰۵۰	۰,۰۲۷	۰,۰۲۹	۵	۱۲	۱۰
	اصلاح و تهذیب نفس	۰,۰۰۰	۰,۶۲۵	۰,۵۴۴	۰,۰۰۰	۰,۰۲۴	۰,۰۲۲	۱۴	۱۵	۱۵
	رضایت الهی	۰,۰۰۰	۰,۴۹۳	۰,۴۵۳	۰,۰۰۰	۰,۰۱۹	۰,۰۱۸	۱۴	۲۰	۲۰
	حیات طیبه	۰,۵۳۷	۰,۷۲۲	۰,۷۰۱	۰,۰۴۷	۰,۰۲۸	۰,۰۲۹	۶	۱۱	۱۰
	فلاح و سعادت	۰,۰۰۰	۰,۴۹۳	۰,۴۲۹	۰,۰۰۰	۰,۰۱۹	۰,۰۱۷	۱۴	۲۰	۲۱
	تقرب الهی	۰,۱۶۹	۰,۵۴۶	۰,۵۱۲	۰,۰۱۵	۰,۰۲۱	۰,۰۲۱	۱۳	۱۸	۱۷
	هدایت و رشد	۰,۵۳۷	۰,۹۳۲	۰,۸۴۴	۰,۰۴۷	۰,۰۳۶	۰,۰۳۴	۶	۶	۵
	عبادت و عبودیت	۰,۰۰۰	۰,۵۲۱	۰,۴۵۳	۰,۰۰۰	۰,۰۲۰	۰,۰۱۸	۱۴	۱۹	۲۰
	تلاشگری	۰,۱۶۹	۰,۵۸۹	۰,۵۴۴	۰,۰۱۵	۰,۰۲۳	۰,۰۲۲	۱۳	۱۶	۱۵
	قیام و جهاد	۰,۴۳۸	۰,۴۶۱	۰,۵۲۹	۰,۰۳۹	۰,۰۱۸	۰,۰۲۲	۹	۲۱	۱۶

جدول ۴: خلاصه‌ی یافته‌های بدست آمده از بکارگیری روش آنتروپی شانون در پژوهش حاضر

ابعاد	فراوانی ها		بار اطلاعاتی			وزن			رتبه		
	مجموع فراوانی (۱۱۶۸)	درصد فراوانی ها	سند تحول بنیادین	سند برنامه درسی ملی	مجموع کل	سند تحول بنیادین	سند برنامه درسی ملی	مجموع کل	سند تحول بنیادین	سند برنامه درسی ملی	رتبه کل
معرفتی	۳۹۰	۳۳/۳۹	۰,۶۷۱	۱,۲۱۵	۱,۲۳۰	۰,۲۷۳	۰,۳۴۰	۰,۳۳۴	۳	۱	۲

گرایشی	۴۴۵	۳۸/۱	۰,۹۱۸	۱,۲۱۳	۱,۲۵۷	۰,۳۷۳	۰,۳۳۹	۰,۳۴۱	۱	۲	۱
ارادی	۳۳۳	۲۸/۵۱	۰,۸۷۳	۱,۱۴۹	۱,۱۹۷	۰,۳۵۴	۰,۳۲۱	۰,۳۲۵	۲	۳	۳

بحث

بررسی یافته های حاصله از تحلیل محتوای اسناد بالادستی بیانگر آن است که محتوای اسناد از ظرفیت بالایی برای پوشش مؤلفه های هر سه بعد تغییر درونی مطلوب در انسان برخوردار است. با توجه به تحلیل محتوای متون اسناد بالادستی، مجموعاً۱۱۶۸ مورد اشاره به مؤلفه های تغییر درونی مطلوب در ذیل سه بعد معرفتی، گرایشی و ارادی با ۳۷ مؤلفه شناسایی شد. نتایج بدست آمده از تحلیل محتوای اسناد بالادستی حاکی از آن بود که در سند تحول بنیادین، میزان بار اطلاعاتی ابعاد تغییر درونی مطلوب در اسناد مورد بررسی به ترتیب از بیشترین به کمترین مربوط به بُعد گرایشی، بُعد ارادی و بُعد معرفتی بود. در بُعد معرفتی تغییر درونی مطلوب، بیشترین بار اطلاعاتی به مؤلفه‌های خودشناسی، هستی شناسی و خداشناسی مربوط بود. در بُعد گرایشی تغییر درونی مطلوب، بیشترین بار اطلاعاتی به مؤلفه‌های تعلق، انعطاف‌پذیری و مؤلفه‌های ولایت-پذیری و ارزشمندی علم اختصاص داشت. همچنین در بُعد ارادی تغییر درونی مطلوب بیشترین بار اطلاعاتی به مؤلفه‌های هدایت و رشد، کمال جویی و التزام شخصی تعلق داشت. بررسی میزان بار اطلاعاتی نشانگر آن بود که هر یک از ابعاد و مؤلفه‌ها که بار اطلاعاتی آن‌ها بیشتر بود، از فراوانی بیشتر برخوردار بودند و بالعکس ابعاد و مؤلفه‌هایی که بار اطلاعاتی کمتری داشتند، تعداد کمتری از فراوانی‌ها را به خود اختصاص داده بودند که این به معنای آن بود که در محتوای مورد بررسی، این ابعاد و مؤلفه‌ها از درجه اهمیت کمتری برخوردار بودند و لذا به میزان کمتری به آن‌ها پرداخته شده بود. بررسی ستون‌های مربوط به وزن هر یک از ابعاد و مؤلفه‌های تغییر درونی مطلوب، بیانگر آن بود که در بُعد معرفتی تغییر درونی مطلوب، مؤلفه‌ی خودشناسی و پس از آن مؤلفه‌های هستی شناسی و خداشناسی به ترتیب از بیشترین مقدار وزن نسبت به مؤلفه‌های دیگر برخوردار بودند. همچنین در بُعد گرایشی، بیشترین وزن به مؤلفه‌های تعلق، انعطاف پذیری، ولایت‌پذیری و ارزشمندی علم اختصاص داشت. در بُعد ارادی، بیشترین میزان وزن به مؤلفه-های هدایت و رشد، کمال جویی و التزام شخصی و عقلانی مربوط بود. مؤلفه‌های مندرج در ذیل هر یک از ابعاد سه‌گانه‌ی تغییر درونی مطلوب نشانگر آن بودند که این مؤلفه‌ها به یک میزان وزن نداشتند، برخی سنگین‌تر و یا سبک‌تر از دیگر مؤلفه‌ها بودند و لازم بود مورد توجه بیشتری قرار بگیرند. در آنتروپی شانون، از آنجا که داده‌ها اهمیت مساوی نداشتند، برای ایجاد تعادل بین مؤلفه ها، از ضریب وزنی (Wj) استفاده شد. نتایج بدست آمده در بررسی میزان وزن هر یک از ابعاد تغییر درونی مطلوب بیانگر آن بود که در مجموع، سهم اوزان هر یک از ابعاد سه گانه به ترتیب از بیشترین به کمترین به بُعد گرایشی، بُعد معرفتی و بُعد ارادی متعلق بود. وزن سنگین مؤلفه‌های بُعد گرایشی بیانگر اهمیت عواطف و احساسات در ایجاد تغییر درونی مطلوب بود. این یافته‌ها با یافته‌های صاحب نظرانی از جمله ملکیان [۸]، اسدیان[۱۹]، رافرتی [۲۰]، چن [۹]، اوجو و اوبیاما [۲۱] و وایت وارث و کایو [۱۰] همسو و هماهنگ است که بر بُعد نگرشی تغییر تأکید داشته اند و نگرش را جنبه ی مهمی از رفتار و دانش انسان ها دانسته اند که واکنش افراد را نسبت به رویدادها، موضوعات و افراد تعیین می نماید. با این حال، همواره مؤلفه های بعد شناختی، در اولویت بوده و از مؤلفه های بُعد نگرشی که برانگیزاننده و محرک فرد برای ایجاد هر نوع رفتاری هستند، غفلت شده است. به طور کلی یافته ها نشان داد که اسناد مذکور به بسیاری از مؤلفه ها در هر یک از ابعاد سه گانه ی معرفتی، بینشی و ارادی تغییر درونی مطلوب در انسان پرداخته

بودند و توجه نسبتاً آگاهانه و هدفمندی در پرداختن به آموزش تغییر درونی مطلوب وجود داشت. با این حال مؤلفین از تشریح و بحث درباره موضوعاتی چون مثبت اندیشی و خوش بینی، صبر و بردباری، تقرب الهی، آزاداندیشی، حساسیت به امور، خوددوستی، یقین و یقظه غفلت ورزیده بودند. با توجه به یافته‌های بحث تغییر درونی مطلوب پیشنهاد می‌شود که در تدوین اسناد بالادستی و کتب درسی در نظام آموزش و پرورش کشور، ضمن توجه به تمام مؤلفه‌های تربیتی به مؤلفه‌هایی که وزن بیشتری به خود اختصاص داده-اند (مثل خودشناسی، هستی شناسی، خداشناسی، تعلق، انعطاف‌پذیری، هدایت و رشد و کمال جویی) بیشتر پرداخته شود تا اثرگذاری بیشتر و سریعتری را به همراه داشته باشند. سیاستگذاران آموزش و پرورش با بهره‌گیری از آموزش‌های ضمن خدمت، اهمیت و ضرورت توجه به ابعاد و مؤلفه‌های تغییر درونی مطلوب را برای مدیران و معلمان تشریح نمایند تا آن-ها در فرصت مناسب این مباحث را برای همکاران، والدین و دانش‌آموزان تبیین نمایند. هم چنین لازم است علاوه بر اینکه زمینه‌های میل و گرایش به تغییر در افراد تقویت می‌شود به تقویت بُعد شناختی و ارادی افراد هم توجه شود زیرا عدم توازن در میزان توجه به هر یک از این ابعاد از تحقق این عمل می‌کاهد. به پژوهشگرانی که قصد انجام پژوهش در راستای موضوع این پژوهش را دارند، پیشنهاد می شود که پژوهش_ هایی در زمینه تحلیل محتوای کتب درسی نظام آموزش و پرورش از منظر میزان توجه به مؤلفه های تغییر درونی مطلوب و همچنین بررسی تحلیلی مبانی فلسفی، دینی، جامعه شناسانه و روان شناسانهٔ تغییر درونی مطلوب در انسان بپردازند و جهت کاربردی نمودن این موضوع در نظام تعلیم و تربیت دلالت های تربیتی آن را استخراج و ارائه نمایند. از محدودیت‌های این پژوهش می‌توان به عدم وجود پیشینه پژوهشی مرتبط با موضوع، جهت مقایسه یافته‌های به دست آمده با آن‌ها و تحلیل کمی اطلاعات اشاره نمود. بنابراین آنچه در این پژوهش ارائه شده است پژوهشی بکر و مقدماتی برای پرداختن به موضوع تغییر درونی مطلوب در اسناد بالادستی نظام آموزش و پرورش است.

نتیجه گیری

نتایج به دست آمده از تحلیل محتوا بیانگر آن است که از مجموع کل فراوانی‌های ابعاد و مؤلفه های تغییر درونی مطلوب، در دو سند مورد بررسی، بیشترین میزان توجه به ترتیب به مؤلفه های بُعد گرایشی تغییر درونی مطلوب و پس از آن بُعد معرفتی و بُعد ارادی اختصاص داشت. در انجام تحلیل محتوا به روش آنتروپی شانون، مشخص شد ابعاد و مؤلفه‌هایی که فراوانی بیشتری به خود اختصاص داده بودند از بار اطلاعاتی به میزان بیشتری برخوردار بودند. در پژوهش حاضر، هر یک از ابعاد گرایشی، معرفتی و ارادی به ترتیب از بیشترین به کمترین میزان بار اطلاعاتی برخوردار بودند که این به معنای ترتیب درجه اهمیت مؤلفه‌های هر یک از این ابعاد بود. همچنین در این پژوهش، میزان اوزان هر یک از ابعاد و مؤلفه ها در ایجاد تغییر درونی مطلوب تعیین شد که در مجموع مؤلفه های بعد نگرشی تغییر درونی مطلوب از وزن بالاتری نسبت به دیگر ابعاد برخوردار بودند. بنابر نتایج حاصله، ضرورت دارد که کلیهٔ ساحات معرفتی، گرایشی و ارادی در تعامل با یکدیگر و به عنوان ظروف مرتبطه‌ی عمل که با هم و در هم مؤثرند و در کنار هم عمل تربیتی و تحول در انسان را شکل می‌دهند، در نظر گرفته شوند و از پیامدها و آثار نامطلوبی که در اثر کم توجهی به آنها ممکن است در فرد و به تبع آن در اجتماع ایجاد شود، جلوگیری به عمل آید.

ملاحظات اخلاقی

در این مطالعه، همه ملاحظات اخلاقی رعایت گردیده است. پژوهش حاضر در راستای موضوع پایان نامه‌ی دکتری و با کد مصوبه (EE/1400/3/02/11010/SCU.AC.IR) است.

تضاد منافع

نویسندگان هیچ گونه تضاد منافعی را اعلام نکرده‌اند.

سپاسگزاری

پژوهشگران از همکاری صمیمانه اعضای هیأت علمی گروه علوم تربیتی دانشگاه شهید چمران اهواز در جهت اجرای تحقیق حاضر، کمال قدردانی را اعلام می‌دارند
.

منابع

1. Enayat H. Foundation of Political Philosophy in the West 1999 Jan.
2. Foroughi MA. The course of wisdom in Europe. Zavar 2014
3. Abbaszadeh R. Social change from the perspective of Islamic thinkers. Mustafa 2018;1
4. Makarem Shirazi N . Holy Quran Book With Persian Translation. Tehran: Abedzadeh 2019
5. Tabatabai SMH. Interpretation of the balance. Translation: Seyyed Mohammad Baqer Mousavi Hamedani. Islamic Publications Office 1985;5
6. Malekian M. Life Again. Shour 2019
7. Malekian M. Earth through the window of heaven. Soroush E Mowlana 2020
8. Goodarzi A, Soleimani Darreh Baghi F, Shah Ahmad Ghasemi ZS. Components of "Transformation in Man" in educational organizations based on Islamic teachings. Two Quarterly Journal of Educational Sciences from the Perspective of Islam 2019; 6(10):122-101. [Persian]
9. Chen J. Understanding teacher emotions: The development of a teacher emotion inventory. Teaching and Teacher Education 2016 Apr 1;55:68-77
10. Whitworth BA. Chiu JL. Professional development and teacher change: The missing leadership link. Journal of Science Teacher Education 2015;26(2):121-37
11. Bagheri K. The identity of religious science: an epistemological view of the relationship between religion and the humanities. Ministry of Culture and Islamic Guidance 2017
12. Bagheri K. An Introduction to the Philosophy of Education of the Islamic Republic of Iran (Objectives, Principles, Principles and Methods). Scientific and Cultural Publications 2008; 1
13. Bashvi MY. Social change from the perspective of the Holy Quran. Boostan E Ketab 2019
14. Berelson B. Content analysis in communication research. The Free Press 1952
15. Khoi Le Than. I Education Comparee. Translation: Mohammad Yamani Douzi Sorkhabi. Samt 2019
16. Secretariat of the Higher Education Council. Theoretical foundations of fundamental change in the formal education system of the Islamic Republic of Iran 2011
17. Secretariat of the Higher Education Council. National Curriculum Document 2012
18. Shannon CE, Nounliner aspects of the BOLD response in functional MRI. Neuroimage. 1948
19. Asadian S. Phenomenology of Affective Domain, Neglected Element of the Nursing Curriculum. Education Strategies in Medical Sciences 2016; 9(3): 163-175. [Persian].
20. Rafferty, A. E., Jimmieson, N. L. and Armenakis,A. A Change Readiness: A Multilevel Review. Journal of Manage,ent. 2013; 39(1):35-110
21. Uju, U, Chinwe, O, & Obiama, U. Attitude and Willingness of Teachers to the Intergration of Enterprenureship Education into Secondary School Curriculum in Anambra State. British Journal of Education, Society Behavioural Science. 2015; 10(1), 1-10.